

Raport 1995

I. INTRODUCERE

In 1995, activitatea GRADO s-a materializat prin derularea urmatoarelor proiecte:

- Program de asistenta pentru persoanele care au executat pedepse privative de libertate
Scopul programului este reducerea numarului de recidive prin facilitarea reintegrarii sociale;
- Program de reeducare prin teatru a detinutilor
Scopul programului este de a schimba mentalitatea opiniei publice fata de detinuti si de a oferi acestei categorii posibilitatea de reintegrare;
- Program pentru reintegrarea apatrizilor returnati in Romania in baza acordurilor de readmisie semnate de catre Guvernul Romaniei
Scopul programului este asistarea acestei categorii in vederea recapatarii cetateniei romane
- Studiu de evaluare a posibilitatilor de integrare a refugiatilor aflati pe teritoriul Romaniei – scopul studiului a fost de a oferi o analiza pertineta care sa stea la baza elaborarii unei strategii realiste de integrare.

Cu toate ca 1995 reprezinta primul an de activitate al GRADO, asociatia s-a implicat in multe aspecte ale vietii sociale din Romania, beneficiind de suport atat din partea structurilor guvernamentale cat si a celor non-guvernamentale.

In acest sens, foarte important a fost sprijinul oferit de:

- Directia Generala a Penitenciarelor (DGP)
- Asociatia Pentru Apararea Drepturilor Omului in Romania Comitetul Helsinki (APADOR-CH)
- Uniunea Teatrala din Romania (UNITER)
- Organizatia Internationala pentru Migratie (IOM)
- European Council on Refugees and Exiles (ECRE)
- Netherlands Helsinki Committee
- Delegatia Comisiei Europene in Romania

II PREZENTAREA ACTIVITATILOR DESFASURATE

1). Asistenta pentru reintegrarea persoanelor care au executat pedepse privative de libertate

Premisa de la care s-a plecat in elaborarea si demararea acestui proiect a fost data de lipsa unor structuri care sa asiste persoanele din penitenciare in perioada premergatoare eliberarii. In conceptia GRADO, aceasta asistenta este primul pas care trebuie facut in vederea facilitarii reintegrarii in societate a persoanelor care au efectuat pedepse privative de libertate.

Pe baza informatiilor avute la dispozitie , am constatat ca un numar mare de persoane tinere, care au suportat pedepse minore, esueaza in efortul lor de a-as recapata locul in societate din cauza absentei suportului din partea comunitatii.

Urmand a fi desfasurat intre 01.09.1995 – 31.08.1996, proiectul a demarat in penitenciarul pentru femei de la Targosor unde au fost selectate persoanele care, beneficiind de asistenta oferita de proiect, au sanse de reintegrare sociala.

Date despre grupul asistat:

A). infractiunea comisa:

50% tilharie

25% furt

25% altele

B). Virsta:

Intre 15-20 ani :12,5%

Intre 21-30 ani :62,5%

Intre 31-40 ani :25%

C). Educatie:

Pana la 8 clase: 62,5%

Pana la 10 clase: 25%

Studii superioare:12,5%

D.Mediu de rezidenta:

Urban : 87,5%

Rural : 12,5%

In prezent reintegrarea in munca s-a facut cu succes la 25% din membrii grupului asistat, fapt ce ofera reale perspective de atingere a obiectivelor propuse.

Avem legaturi cu alte organizatii care desfasoara activitati in penitenciare in special in Marea Britanie si Olanda. Aceste organizatii sunt: Apex Trust, Rainer Foundation, Organisational Development and Support, Howard League for Penal Reform, The Addictive Diseases Trust, Neatherlands Helsinki Committee.

Activitatea desfasurata in cadrul proiectului ne-a relevat:

a. ca nu exista conditii propice pentru reintegrarea fostilor detinuti in societate.

Un exemplu il constituie situatia persoanelor care lucreaza in fabrici sau in ateliere pe durata detentiei si carora nu li se recunoaste ca vechime in munca perioada respectiva. In consecinta ele nu beneficiaza de nici un fel de sprijin in perioada ce urmeaza detentiei;

b. a confirmat premisa proiectului: persoanele aflate in detentie au nevoie de asistenta atat pe perioada detentiei cat si imediat dupa eliberare in efortul lor de adaptare la o viata normala.

Activitatea pe viitor va fi directionata atat in domeniul oferiri de asistenta persoanelor aflate in detentie si la eliberare cat si al crearii unor conditii care sa faciliteze reintegrarea in societate a detinutilor.

2). Teatrul ca reabilitare

GRADO a desfasurat in colaborare cu UNITER proiectul „Teatrul ca Reabilitare – Robinson si oaspetii sai”. Proiectul a fost sprijinit in mod activ de Directia Generala a Penitenciarelor (DGP).

Acest proiect, reprezinta o etapa a unui program de lunga durata care isi propune sa introduca in sistemul penitenciar din Romania metoda terapiei prin teatru. Un alt scop este crearea conditiilor necesare introducerii unui sistem de pedepse alternative la privarea de libertate.

In aceasta etapa a programului a fost realizat spectacolul cu piesa: „Robinson si invitatii sai” de Erwin Wickert. Acest text are ca subiect tema izolarii individului. El a fost prezentat la urmatoarele penitenciare: Jilava, Tirgisor, Margineni, Turnu Severin, Arad, precum si la centrele de reeducare Gaesti si Craiova. El va mai fi prezentat si la penitenciarele Aiud si Gherla.

Gradul de receptivitate in randul detinutilor a fost ridicat, fapt demonstrat de raportul preliminar al studiului realizat de o echipa mixta de sociologi (GRADO-DGP) pe baza chestionarelor special concepute in acest scop. Analiza chestionarelor aplicate pe grupuri de detinuti selectate dintre spectatori va constitui subiectul unui studiu asupra impactului spectatorului de teatru si programului „Teatru ca reabilitare” in mediul penitenciar.

Fiind o premiera in Romania, proiectul „Teatrul ca Reabilitare” a captat interesul opiniei publice, fapt relevat de intensa mediatizare prin presa, radio si televiziune. Proiectul a produs o focalizare a atentiei mediilor artistice spre aceasta problematica sociala. Categori diverse de artisti (scriitori, coregrafi, oameni de teatru) au inceput sa pregateasca proiecte ale caror beneficiari vor fi persoanele care efectueaza pedepse privative de libertate.

3). Asistenta pentru reintegrarea romanilor / apatrizilor returnati

In incercarea lor de a-si spori sansele de obtinere a statutului de refugiat, un numar de cetateni romani au renuntat la cetatenia romana in momentul depunerii cererii de azil. Returnati in tara, in baza acordurilor de readmisie semnate de Guvernul Romaniei, se confrunta cu o multitudine de probleme specifice persoanelor fara cetatenia romana.

In vederea facilitarii reintegrarii acestei categorii, s-a urmarit acordarea sprijinului necesar pentru recapatarea cetateniei romane in baza legii 21/1991 (Legea cetateniei romane).

Proiectul a fost conceput de GRADO in colaborare cu Organizatia Internationala pentru Migratii (IOM). Prima etapa a fost de identificare, pe baza datelor furnizate de catre IOM, a persoanelor care urmeaza sa fie ajutate in efortul lor de recapatare a cetateniei

romane.

Stabilirea contactelor cu organizatiile neguvernamentale din tarile ale caror guverne returneaza cetatenii romani si apatrizii de origine romana a fost necesara unei bune desfasurarii a programului.

Guvernul Romaniei a emis H.G. 417/1991 in care se specifica ca, Comitetul Roman pentru Probleme de Migrari (CRPM) trebuie sa sprijine reintegrarea migratilor romani reveniti in Romania (art.3, alin1). O constatare facuta de membrii GRADO este ca in practica aceasta activitate nu s-a desfasurat. Infiitarea CRPM la nivel local (Prefectura) s-a facut doar pe hartie, comitetele neavand nici o activitate concreta.

III Problematika refugiatilor in Romania

Situatia refugiatilor si a solicitantilor de azil in Romania a constituit un domeniu de interes pentru GRADO de la infiintare.

Dupa trecerea a 4 ani de la ratificarea Conventiei ONU privind statutul refugiatilor (Geneva, 1951) si a Protocolului Adicional privind protectia refugiatilor, in Romania, inca foarte multe din aspectele privind aceasta problematika isi asteapta rezolvarea. Aceasta situatie este generata in primul rand de lipsa de lipsa unui cadru legislativ adecvat.

In 1995, proiectul de lege privind statutul refugiatilor a fost votat de catre Camera Deputatilor. Modificarile aduse de aceasta proiectului de lege al Guvernului nu tin cont de recomandarile facute de catre organizatiile non-guvernamentale, ceea ce face ca eventuala promulgare a legii in forma votata de Camera Deputatilor sa creeze posibilitatea unor grave abuzuri impotriva acestei categorii.

Tinand cont de exeperienta de care dispun membrii GRADO, Biroul de Legatura al Inaltului Comisariat pentru Refugiati al Natiunilor Unite a propus efectuarea unui studiu de evaluare a situatiei refugiatilor si a solicitantilor de azil in Romania. Proiectul s-a derulat in perioada 25.07 - 15.08.1995 si a fost efectuat de catre o echipa multidisciplinara. Studiul a pus in evidenta faptul ca Guvernul nu isi respecta obligatiile asumate prin aderarea la Conventia ONU, aceasta afirmatie fiind sustinuta de:

- a. lipsa unui mecanism corespunzator de receptie a solicitantilor de azil
- b. Lipsa unei proceduri corespunzatoare de acordare a statutului de refugiat.
- c. Absenta structurilor care sa faciliteze integrarea refugiatilor in societatea romaneasca.

In anul 1995 intreaga asistenta acordata in Romania solicitantilor de azil si refugiatilor a cazut in sarcina organizatiilor non-guvernamentale care, din cauza cadrului legislativ neadecvat (inexistent) si a resurselor insuficiente nu se pot substitui Guvernului.

Factorii implicati in asistarea refugiatilor si a solicitantilor de azil (guvernamentali si non-guvernamentali) nu dispun de un cadru relational in care sa-si poata folosi cu eficienta maxima resursele disponibile.

IV. PARTICIPARI LA SEMINARI, CURSURI DE PREGATIRE

GRADO a organizat in colaborare cu APADOR-CH si cu ECRE un seminar cu teme „Cadrul legislativ aplicabil solicitantilor de azil si refugiatilor” si „Imbunatatirea cooperarii intre organizatiile ce lucreaza pentru refugiati”. Seminarul s-a desfasurat in perioada 15 –17 decembrie 1995.

La incheierea seminarului reprezentatii organizatiilor participante au declarat ca rezultatele discutiilor purtate sunt pozitive. Participantii au stabilit modul concret de lucru in viitor pentru a incerca printr-un efort comun adoptarea unor legi in concordanta cu standardele internationale in domeniu. In atenta participantilor au stat Proiectele Legii Refugiatilor si a Legii Cetatenilor Straini.

A doua tema a seminarului a pus in discutie modul in care organizatiile care lucreaza sau sunt interesate de problema refugiatilor si a solicitantilor de azil pot colabora in viitor. S-a conturat structura organizationala favorabila care sa satisfaca toti participantii. S-au evaluat caile si etapele pentru concretizarea acestei structuri si nu in ultimul rind s-a stabilit urmatoarea intalnire.

Activitatea GRADO s-a concretizat si prin participarea la o serie de conferinte, mese rotunde, seminarii, cursuri de pregatire in tara si peste hotare. Participarea reprezentatilor asociatiei au avut urmatoarele scopuri:

- imbogatirea cunostiintelor si a pregatirii membrilor
- stabilirea contactelor cu posibili parteneri
- prezentarea activitatii si realizarilor GRADO precum si a activitatilor preconizate pentru viitorul apropiat.

V. ORGANIZAREA INTERNA

Membri fondatori – 21

Noi membri – 3

Personal angajat – 6(coordonator de proiect, sociolog, psiholog,jurist, contabil, operator)

Personal voluntar – 4

Membri Consilului de Conducere la data de 1 Decembrie 1995 erau:

Presedinte – Mihai Ioan Popescu

Vicepresedinti: Gabriela Chelaru, Mihaela Draghici, Gheorghe Serpoi, Dan Ion Fota

VI. FINANTARI SI RESURSE

In 1995 GRADO a primit finantari de la:

1. Comunitatea Europeana – Programul PHARE pentru Democratie
2. Ministerul Afacerilor Externe din Olanda prin Comitetul Helsinki
3. Inaltul Comisariat ONU pentru Refugiati – prin Biroul de legatura din Bucuresti

Pentru derularea activitatii organizatiei, GRADO a primit sponsorizari, donatii si asistenta din partea:

- European Council on Refugees and Exiles (ECRE)
- Democratic Foundation of Denmark
- Raphales Werk
- Organizatia Internationala pentru Migratii (IOM) – Biroul din Bucuresti
- Churches' Commission for Migrants in Europe (CCME)
- Persoane particulare

In mod special dorim sa multumim pentru sprijinul acordat:

- Iuliana Stefan (IOM-Biroul Bucuresti)
- Gheorghe Florian (Directia Generala a Penitenciarelor)
- Judith Bogdanoff
- Alan Leas, Bill Seary (ECRE)